

15.3.2021

Opetus- ja kulttuuriministeriö

OKM selvityspyyntö: Yliopistolain ja ammattikorkeakoululain koronaepidemiaa koskevien poikkeussäännösten voimassaoloajan jatkaminen 25.2.2021 VN/3731/2021-OKM-1

Aalto-yliopiston vastaus selvityspyyntöön

Yliopistoilta ja ammattikorkeakouluilta on pyydetty selvitys yliopistolain (39§:n 4 momentti ja 40§:n 4 ja 5 momentit) ja ammattikorkeakoululain väliaikaisten poikkeusten soveltamiskäytännöistä lukuvuonna 2020-2021. Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lisäksi arvioimaan tarvetta jatkaa yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaisten poikkeusten voimassaoloaikaa.

Selvitys väliaikaisten poikkeusten soveltamiskäytännöistä

Aalto-yliopiston opiskelijoista 57 ilmoittautui poissaolevaksi ensimmäiseksi lukuvuodeksi yliopistolain 39§:n 4 momentin mukaisella perusteella koronaepidemiaan vedoten. Taustalla on erityisesti kokonaistilanne ja esimerkiksi matkustamiseen liittyneet rajoitteet sekä maahanmuuttoviraston käsittelykatko, minkä aikana lähetystöissä tunnistautuminen ja asiointiprosessin edistäminen eivät olleet mahdollisia.

Aalto-yliopistossa annetaan opetusta tekniikan ja arkkitehtuurin ja maisema-arkkitehtuurin, kauppatieteellisellä sekä taiteiden aloilla. Arvioiden mukaan, opetusta on jäänyt kokonaan antamatta tekniikan alalla ja kauppatieteellisellä alalla vain yksittäisiä kursseja. Taiteiden alalla vaikutukset olivat merkittävimmät. Kokonaan toteutumatta on jäänyt arviolta 20 kurssia. Lisäksi joidenkin kurssien aikataulutusta jouduttiin viivästäämään tai siirtämään kurssitoteutusta kokonaan seuraaviin opetusjaksoihin pikaisella aikataululla käynnistyneiden rajoitustoimien vuoksi. Rajoitustoimien vuoksi myös opinnäytteiden viimeistelyyn tuli viiveitä kaikilla tutkintotasoilla. Rajoitustoimet vaikeuttivat opintoja sekä opinnäytteiden laatimista erityisesti tekniikan ja arkkitehtuurin että taiteiden aloilla, joilla opetuksen luonteeseen kuuluu kokeellista ja/tai taiteellista työtä ja erikoislaitteistoja, joiden käyttäminen on mahdollista yliopistokampuksen tiloissa.

Arvioiden mukaan kymmenien opiskelijoiden opinnot viivästyivät joko kurssien tai opinnäytteen laatimiseen liittyvien rajoitteiden vuoksi. Eriyisesti opinnäytteiden osalta voidaan eriasteisina jatkuneiden rajoitustoimien vaikuttaneen viivästävästi koko vuoden 2020 osalta jatkuen edelleen kuluvaan kevätlukukauteen 2021. Myös työ- ja harjoittelumahdollisuuksien toteutuminen on selkeästi haasteellisempaa.

Väliaikaisten poikkeusten voimassaolon jatkaminen

Koronaepidemian päättymisestä ei tällä hetkellä ole tietoa, joten epidemian voi odottaa siten vaikuttavan yliopiston toimintaan edelleen lukuvuonna 2021-2022.

Aalto-yliopisto pitää tärkeänä, että yliopistolain väliaikaisia poikkeuksia eli 39§:n 4 momentin ja 40 §:ään 4 ja 5 momenttien voimassaoloa jatketaan myös lukuvuonna 2021-2022.

Yliopistolain 39 §:n 4 momentin mukaan opiskelija voi ilmoittautua ensimmäisenä lukuvuonna poissa olevaksi, jos on estynyt aloittamasta opintojaan covid-19-epidemiaan liittyvän viranomais määräyksen vuoksi taikka muusta epidemiaan liittyvästä painavasta syystä. Kansainvälisten opiskelijoiden osalta tilanne maahantulon järjestämiseksi tarvittavan viranomaisasioinnin osalta on edelleen vaikea ja asiointi on pahoin jonoutunut. Lisäksi esimerkiksi matkustusmahdollisuudet ovat yhä merkittävästi heikommät, kuin pandemiaa edeltäneenä aikana. Etäopiskelumahdollisuudet eivät toteudu tasa-arvoisesti kaikilla yliopiston edustamilla aloilla ja toisaalta pitkittyneen poikkeuksellisissa olosuhteissa toimimisen voidaan arvioida vaikuttaneen kielteisesti opiskelijoiden kykyyn ja mahdollisuuksiin aloittaa tavoitteellinen opiskelu.

Yliopistolain 40§:n 4 ja 5 momentit tulevat sovellettaviksi, jos opetussuunnitelmaan kuuluvia opintoja ei ole mahdollista järjestää koronaepidemian vuoksi. Väliaikaisten poikkeusten jatkaminen on tarpeen, jotta yliopisto voi turvallisesti järjestää toimintansa epidemiatilanteen vaihdellessa.

Aalto-yliopisto pyytää lisäksi huomioimaan, että kuluvan lukuvuoden 2020-2021 aikana jatkuneen koronaepidemian vaikutukset tulee huomioida opintotukea varten tehtävässä opintojen riittävän edistymisen arvioinnissa. Opintotuesta annetun valtioneuvoston asetuksen 869/2017 väliaikaisen lisäyksen 3 a §:n (VnA 613/2020) voimassaolon jatkamista tulisi siten harkita.

Espoossa 15.3.2021

Petri Suomala
vararehtori

Eija Zitting
johtaja

Lisätietoja: eija.zitting@aalto.fi